

Spotkanie Polskiej Grupy Roboczej Systemu Jurajskiego PTG — Jurassica VII Żywiec–Štramberg, 27–29.09.2008

W dniach 27–29 września w Żywcu odbyło się VII spotkanie Sekcji Polskiej Grupy Roboczej Systemu Jurajskiego PTG. Konferencja została zorganizowana przez Wydział Geologii, Geofizyki i Ochrony Środowiska Akademii Górniczo-Hutniczej, Instytut Nauk Geologicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego, Państwowy Instytut Geologiczny oraz Wydział Geologii Uniwersytetu Warszawskiego. Głównym organizatorem tegorocznej Jurassiki był Michał Krobicki (AGH), a dzięki współpracy z kolegami z Czech, Petrem Skupniem oraz Zdenkiem Vašičkiem (Politechnika w Ostrawie), możliwe było zorganizowanie wycieczek terenowych na terytorium tego kraju.

W spotkaniu wzięło udział ponad 50 osób z czterech krajów (Polski, Czech, Słowacji i Rosji). W czasie konferencji wygłoszono 24 referaty, które zostały opublikowane w kwartalniku AGH *Geologia* (tom 34, zeszyt 3/1). Cały zeszyt tematycznie poświęcony jest zagadnieniom jurajskim, a w szczególności budowie geologicznej fliszowych Karpat Zewnętrznych.

Referaty zostały wygłoszone w pierwszym dniu sesji. Zgodnie z tematem przewodnim spotkania poruszały one różne zagadnienia związane z systemem jurajskim, m.in. problem granicy jura–kreda, problemy biostratygraficzne i litostratygraficzne. Przedstawiono również referaty poświęcone facjom jurajskim z różnych jednostek geologicznych oraz florze i faunie jurajskiej.

Pozostałe dwa dni spotkania zajęły sesje terenowe. Pierwszym punktem programu było odsłonięcie unikatowego fliszu wapiennego oraz silli skał cieszyńskich w dolinie Soły w Żywcu. Michał Krobicki oraz Jan Golonka zaprezentowali skomplikowaną budowę geologiczną okna tektonicznego Żywca, natomiast Jacek Grabowski nakreślił zagadnienia związane z paleomagnetyzmem i datowaniem skał cieszyńskich. Uczestnicy spotkania oglądali warstwy cieszyńskie, wykształcone jako średnioławicowe

wapienie detrytyczne oraz pelityczne, często z hieroglifami organicznymi oraz ze strukturami powstałymi w wyniku działalności prądów turbidytowych, laminacje równoległe, faliste, smużyste oraz rozmycia erozyjne. Warstwy wapieni są przeławiczone łupkami marglistymi i marglami. Pomiędzy wapieniami występują sille cieszyńskie o maksymalnej miąższości do 2 m. Intruzje te powstały na przełomie jury i kredy, kiedy skały magmowe intrudowały kompleks wapienny, rozpychając przestrzenie międzylawicowe.

Następnym punktem wycieczki był kamieniołom *Nowa Margłownia* w Golezowie, obecnie służący jako składowisko odpadów komunalnych. Michał Krobicki opowiedział o najstarszych skałach osadowych znanych z fliszu Karpat Zewnętrznych, wieku kimeryd-tyton. W kamieniołomie można obserwować utwory formacji wędryńskiej wykształcone w postaci szarych margli i mułowców marglistych oraz tkwiące w nich olistolity wapieni detrytycznych. W obrębie odsłonięcia widoczne są liczne struktury deformacyjne (struktury osuwiskowe, olistostromy) powstałe w wyniku podmorskich ruchów masowych związanych ze zmianami głębokości zbiornika i okresami niepokojów sejsmicznych.

Kolejnym punktem sesji terenowej był kamieniołom w Lesznej Górnej, gdzie odsłaniają się utwory formacji wapieni cieszyńskich, wykształcone jako grubo- i średnioławicowy flisz wapienny. W kamieniołomie można obserwować zróżnicowanie facjalne tych warstw oraz zjawiska tektoniki fałdowej i uskokowej. Miejsce to jest szczególnie ciekawe ze względu na występujące w nim świadectwa tektoniki synsedymenacyjnej.

W godzinach popołudniowych Petr Skupien oraz Zdeněk Vašiček pokazali uczestnikom spotkania odsłonięcia znajdujące się na terytorium Czech. Pierwszym z nich po przekroczeniu granicy polsko-czeskiej było odsłonięcie nad rzeką Ostrawicą nieopodal wsi Baška, gdzie występują

Ryc. 4. Szare margle i mułowce margliste oraz tkwiące w nich olistolity wapieni detrytycznych w kamieniołomie *Nowa Margłownia* w Golezowie. Formacja wędryńska jednostki śląskiej (Beskid Śląski). Fot. Z. Złonkiewicz

Ryc. 5. Sfałdowane utwory formacji wapieni cieszyńskich w kamieniołomie w Lesznej Górnej. Jednostka śląska (Beskid Śląski).
Obie fot. A. Feldman-Olszewska

Ryc. 6. Widok ogólny na kamieniołom w Lesznej Górnej. Grubo- i średnioławicowy flisz wapienny. Formacja wapieni cieszyńskich jednostki śląskiej (Beskid Śląski)

Ryc. 7. Eksploatacja egzotycznych wapieni sztramberskich. Widok ogólny na kamieniołom Kotouč usytuowany k. Štramberka (Czechy, Beskid Morawsko-Śląski)

Ryc. 8. Wapienie facji sztramberskiej, ściana w kamieniołomie Kotouč k. Štramberka (Czechy, Beskid Morawsko-Śląski). Obie fot. W. Ryłko

dolnokredowe tufity oraz lawy poduszkowe. Kolejne odsłonięcie również znajdowało się nad rzeką Ostrawicą, koło wsi Ostrawica. W korycie rzeki widoczny jest kontakt jednostki podśląskiej i nadległej śląskiej, w podłożu występuje karbon produktywny.

Kolejnego dnia uczestnicy spotkania jurajskiego zwiedzali kamieniołom Kotouč usytuowany koło Štramberka. Wapienie facji sztramberskiej są to płytkowodne utwory węglanowe, często rafowe. Eksploatowany jest tu ogromny olistolit tkwiący w utworach fliszowych na granicy jed-

nostki śląskiej i podśląskiej. To unikalne miejsce ze względu na skalę olistolitu równocześnie jest klasycznym odsłonięciem facji sztramberskich w Karpatach Zewnętrznych.

Drugiego dnia konferencji, po burzliwej dyskusji i głosowaniu, uczestnicy zdecydowali, że miejscem Jurassiki 2009 będzie Słowacja, a jej organizacji podjął się Jozef Michalík z Instytutu Geologii Słowackiej Akademii Nauk w Bratysławie.

*Jolanta Iwańczuk
Serwis fotograficzny na str. 1111*

**Spotkanie Polskiej Grupy Roboczej Systemu Jurajskiego PTG — Jurassica VII
Żywiec–Štramberg, 27–29.09.2008 (patrz str. 1044)**

Ryc. 1. Osady fliszowe — formacja grodziska jednostki śląskiej. Wodospad na rzece Ostrawica w pobliżu wsi Ostrawica. (Czechy, Beskid Morawsko-Śląski). Fot. A. Feldman-Olszewska

Ryc. 2. Hieroglify prądowe w osadach fliszowych, formacja grodziska jednostki śląskiej. Odślonięcie koło wsi Ostrawica nad rzeką Ostrawica. (Czechy, Beskid Morawsko-Śląski). Fot. A. Feldman-Olszewska

Ryc. 3. Średniolawicowy flisz wapienny, wykształcony jako wapień detrytyczne oraz pelityczne. Warstwy cieszyńskie jednostki śląskiej, odślonięcie w dolinie Soły, na prawym brzegu rzeki w Żywcu. Fot. J. Grabowski